

TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA
Oppilaitoksen toiminnan kehittäminen

2021

Suunnitelmaan liittyvät tiedot	Pvm, diaarinumero tai pykälä
Keskeinen säädöspohja	Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014)
Käsitelty Vamian johtoryhmässä	17.2.2020
Käsitelty:	
TAK Suomenkielinen jaosto	
ASU – Svenska sektionen	
Astuu voimaan	18.2.2020
Päivitys	Vamia tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma päivitetään joka toinen vuosi.
	Vamian tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman jäsenen / jäsenten vaihtuessa suunnitelmaa päivitetään nimien osalta tarvittaessa.
Versionumero	1.3

Sisälllys

1. Mitä on tasa-arvo	5
2. Mitä on yhdenvertaisuus	5
3. Miksi suunnitelma on tehty	6
4. Suunnitelma ja sen arviointi	6
5. Miten suunnitelmasta tiedotetaan.....	7
6. Miten suunnitelmaa käytetään.....	7
7. Miten suunnitelman toteutumista seurataan ja päivitetään	7
8. Kuka vastaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuteen liittyviin kysymyksiin Vamiassa	7
9. Ohjeet seksuaalisen häirinnän toteamiseen ja siihen puuttumiseen.....	8
9.1 Seksuaaliseen häirintään puuttumisen toimintamalli	8
9.2 Mitä tehdä, jos joudut häirinnän kohteeksi?	10
10. Ohjeet kiusaamisen ennaltaehkäisemiseen ja puuttumiseen.....	12
11. Oppilaitoksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön toteuttaminen käytännössä, toimintasuunnitelma sekä vastuuhenkilöt	14

oppilaitoksen toiminnan kehittäminen

Tämä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma perustuu yhdenvertaisuuslain ja tasa-arvolain vaatimukseen, jonka mukaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuslakien edellyttämät suunnitelmat on laadittava.

Vamian opiskelijat ovat nuoria ja aikuisia, edustavat monia eri kansallisuuksia ja kieliä, kulttuureita ja kokemuksia. Vamiassa moninaisuus on rikkautta ja arvokasta. Vamia on tasa-arvoinen ja yhdenvertainen oppilaitos, jossa kaikkien tulee kohdella jokaista työntekijää, opettajaa ja opiskelijaa hänen parhaakseen. Me haluamme koulun, jossa meillä kaikilla on hyvä olla. Tänne on kiva tulla ja täällä tuetaan ja kannustetaan. Ketään ei jätetä yksin.

Tämän päivityksen yhteydessä painotetaan työhyvinvointia, käyttäytymistä sekä tasa-arvoa opetuksessa.

1. Mitä on tasa-arvo

Tasa-arvo (tasa-arvoisuus eli samanarvoisuus) tarkoittaa erityisesti kaikkien ihmisten yhtäläistä arvoa yksilöinä ja yhteiskunnan jäseninä. Suomessa sanalla 'tasa-arvo' viitataan usein nimenomaan miesten ja naisten väliseen tasa-arvoon.

Yhteiskunnalliset tehtävät, oikeudet ja velvollisuudet koskevat yhtäläisesti kaikkia sukupuolesta riippumatta, jolloin jokaisella yksilöllä on mahdollisuus toteuttaa itseään ilman, että hänelle asetetaan esteitä sukupuolensa perusteella. Poliittisesti tasa-arvon vaatimus on tarkoittanut vaatimusta kansalaisten yhtäläisestä asemasta lain edessä (yhdenvertaisuusperiaate, tasa-arvo lain edessä) sekä kansanvaltaisesta hallinnosta.

Tasa-arvoinen kohtelu ja tasa-arvoiset mahdollisuudet ovat jokaisen ihmisen perusoikeuksia. Perusoikeudet eivät kuitenkaan toteudu itsestään. Naisten ja miesten välinen eriarvoisuus juontuu rakenteista, joissa toinen sukupuoli on toiseen sukupuoleen nähden etuoikeutetussa asemassa. Tasa-arvokysymykset koskevat kaikkia yhteiskuntaelämän alueita. Poliittisilla ja taloudellisilla päätöksillä on tasa-arvovaikutuksia, jotka ilmenevät naisten ja miesten konkreettisissa elämäntilanteissa.

Suomen perustuslain mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eriarvoiseen asemaan sukupuolen perusteella. Tasa-arvon perusteet on kirjattu tasa-arvolakiin, joka kieltää syrjimästä sekä naisia että miehiä sukupuolen perusteella. Tasa-arvolain tarkoituksena on estää sukupuoleen perustuva syrjintä ja edistää naisten ja miesten välistä tasa-arvoa sekä parantaa naisten asemaa erityisesti työelämässä. Laki kieltää sukupuoleen perustuvan syrjinnän lähes kaikilla elämänaloilla ja kaikessa yhteiskunnallisessa toiminnassa. Tasa-arvolaki on pakottavaa oikeutta; sen säännöksistä ei saa poiketa sopimuksella sen osapuolen vahingoksi, jota syrjintäkielloilla suojataan.

Tasa-arvon edistäminen on viranomaisen virkavelvollisuus, joka on kirjattu tasa-arvolakiin. Velvoite koskee kaikkia viranomaisia, niin valtion kuin kuntienkin palveluksessa olevia ja pätee kaikilla toimialoilla. Hallintoa on kehitettävä niin, että tasa-arvon huomioon ottamista varten luodaan ja vakiinnutetaan tarpeelliset menettelyt ja käytännöt. Tätä kutsutaan tasa-arvon edistämisen valtavirtaistamiseksi, joka merkitsee sitä, että tasa-arvon edistämisyrittäminen otetaan huomioon esimerkiksi asioiden valmistelussa, toimeenpanossa, seurannassa ja arvioinnissa, lainvalmistelussa, tulosohjauksessa ja talousarvioissa.

Tasa-arvoinen yhteiskunta edellyttää tietoista työtä tasa-arvon edistämiseksi. On tunnistettava epäkohdat ja löydettävä niiden syyt. Tasa-arvon edistämiseksi tarvitaan konkreettisia toimenpiteitä, joilla pyritään poistamaan sukupuolten eriarvoisuuteen johtavat epäkohdat.

2. Mitä on yhdenvertaisuus

Yhdenvertaisuudella tarkoitetaan sitä, että kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta heidän sukupuolestaan, iästään, alkuperästään, kansalaisuudestaan, kielestään, uskonnostaan ja vakaumuksestaan, mielipiteestään, poliittisesta tai ammattiyhdistystoiminnastaan, perhesuhteistaan, vammastaan, terveydentilastaan, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta henkilöön liittyvästä syystä.

Oikeudenmukaisessa yhteiskunnassa henkilöön liittyvät tekijät, kuten syntyperä tai ihonväri, eivät saisi vaikuttaa ihmisten mahdollisuuksiin päästä koulutukseen, saada työtä ja erilaisia palveluja - perusoikeudet kuuluvat kaikille.

Yhdenvertaisuuden edistämiseksi ja turvaamiseksi on laadittu useita lakeja ja sopimuksia.

Syrjinnän kieltäminen on keskeinen osa suomalaista lainsäädäntöä. Suomen perustuslaissa (731/1999) yhdenvertaisuuden periaate viittaa sekä syrjinnän kieltämiseen, että ihmisten yhdenvertaisuuteen lain edessä. Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014), rikoslaki (39/1889), tasa-arvolaki (609/1986) ja työlainsäädäntö tarkentavat syrjinnän kieltä eri elämänalueilla.

3. Miksi suunnitelma on tehty

Viranomaisilla ja koulutuksen järjestäjillä tulee olla kaikkia syrjintäperusteita koskeva suunnitelma yhdenvertaisuuden edistämisen toteuttamiseksi. Yhdenvertaisuuslaissa on säännös koulutuksen järjestäjän ja tämän ylläpitämän oppilaitoksen velvollisuudesta edistää yhdenvertaisuutta (6 §). Koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin yhdenvertaisuuden toteutumisen edistämiseksi.

Edistämistoimenpiteiden on oltava oppilaitoksen toimintaympäristö, voimavarat ja muut olosuhteet huomioon ottaen tehokkaita, tarkoituksenmukaisia ja oikeasuhtaisia.

Vuoden 2015 alusta voimaan tulleet tasa-arvolain muutokset koskevat sukupuoli-identiteettiä sekä koulutuksen järjestäjän ja oppilaitosten tasa-arvosuunnittelua. Tasa-arvolaki velvoittaa kuntia viranomaisina edistämään tasa-arvoa suunnitelmallisesti ja tavoitteellisesti kaikessa toiminnassaan. Tasa-arvolakia sovelletaan myös koulutuksen järjestäjän toiminnassa.

Tasa-arvolain 5 §:n mukaan viranomaisten ja koulutuksen järjestäjien sekä muiden koulutusta tai opetusta järjestävien yhteisöjen on huolehdittava siitä, että tytöillä ja pojilla sekä naisilla ja miehillä on samat mahdollisuudet koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen sekä että opetus, tutkimus ja oppiaineisto tukevat tasa-arvolain tarkoituksen toteutumista. Muutos entiseen on se, että velvoite kohdistetaan oppilaitoksen sijaan 3 §:ssä määriteltyyn koulutuksen järjestäjään.

Tasa-arvolain 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vamiassa tehdään yhteinen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma.

4. Suunnitelma ja sen arviointi

Tasa-arvosuunnitelma laaditaan oppilaitoskohtaisesti. Tasa-arvotilanteen arviointi tehdään oppilaitoskohtaisesti ja toimenpiteiden tulee perustua arvioon oppilaitoksen tasa-arvotilanteesta. Opiskelijat ja henkilöstö on osallistettava tasa-arvosuunnitteluun alusta asti. Pelkkä tasa-arvoasioista tiedottaminen ei riitä.

5. Miten suunnitelmasta tiedotetaan

Suunnitelman tiedottaminen tapahtuu henkilökunnalle tiedotustilaisuuksissa, esimerkiksi koko henkilökunnan infoissa. Tasa-arvotyöryhmän jäseniä voi myös pyytää kertomaan suunnitelmasta esimerkiksi osastokokouksiin. Samassa yhteydessä perehdytetään myös suunnitelman liitteenä olevan opetusmateriaalin käyttöön. LIITE 2

Jokainen opetushenkilöstöön kuuluva on velvollinen perehdyttämään omat opiskelijansa tasa-arvoiseen ja yhdenvertaiseen kouluun, toimintatapoihin ja suunnitelmaan. LIITE 3
Mikäli häirintää havaitaan, on siihen jokainen henkilöstöön kuuluva velvollinen puuttumaan.

6. Miten suunnitelmaa käytetään

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusperiaatteen tulee olla osa jokapäiväistä työtapaamme. Me välitämme, autamme, olemme tasa-arvoisia ja yhdenvertaisia. Suunnitelmaan perehdytetään osana jokaisen koulutuksen alkua, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusmateriaali käydään läpi tarvittavassa laajuudessa (tämän suunnitelman liitteenä). Ne ovat jokaisen opettajan käytössä.

Suunnitelma on oppilaitoksen kotisivulla, jotta opiskelijat ja heidän huoltajansa voivat myös perehtyä suunnitelmaan.

7. Miten suunnitelman toteutumista seurataan ja päivitetään

Suunnitelman toteutumista seurataan joka toinen vuosi toteutettavalla kyselyllä ja opiskelijapalautteen perusteella. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöryhmässä käsitellään sekä kyselyn että palautteiden tulokset.

8. Kuka vastaa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuteen liittyviin kysymyksiin Vamiassa

Esimiehet vastaavat tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumisesta oppilaitoksessa, myös opettajat vastaavat kysymyksiin ja ohjaavat tarvittaessa asiaa ja asiakasta eteenpäin. Seksuaaliseen häirintään liittyvissä kysymyksissä yhteyshenkilö on vastaava kuraattori Mirva Karhunen. Myös terveydenhoitajien, opinto-ohjaajien ja muun opiskelijahuollon henkilökunnan ja tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöryhmän jäsenten puoleen voi kääntyä. Jokaisen Vamiassa työskentelevän ja opiskelevan on kuitenkin syytä ymmärtää, että me jokainen olemme vastuussa tasa-arvoisesta ja yhdenvertaisesta oppilaitoksesta.

9. Ohjeet seksuaalisen häirinnän toteamiseen ja siihen puuttumiseen

9.1 Seksuaaliseen häirintään puuttumisen toimintamalli

Tämän toimintaohjeen tarkoituksena on parantaa opiskelijoiden tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta Vamiassa

Tasa-arvolain mukaan erityistä huomiota tulee kiinnittää seksuaalisen häirinnän ja sukupuolen perusteella tapahtuvan syrjinnän ehkäisemiseen ja poistamiseen. Yhdenvertaisuuslaissa kielletään myös sukupuoliseen suuntautuneisuuteen perustuva syrjintä.

Tämä ohje on laadittu seksuaalisen tai sukupuolisen häirinnän kohteiksi joutuneille opiskelijoille, mutta myös henkilökunnalle toimintaohjeeksi.

Mitä on seksuaalinen häirintä?

Seksuaalinen häirintä on ei-toivottua käytöstä, jolla loukataan toisen koskemattomuutta ja luodaan usein uhkaava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri. Seksuaalisella häirinnällä on yhtymäkohtia kiusaamiseen, mutta ei aina. Vakavimmillaan häirintä voi muuttua seksuaaliseksi väkivallaksi ja rikokseksi. Sukupuolinen huomio muuttuu häirinnäksi tai ahdisteluksi ainakin silloin, jos sitä jatketaan, vaikka kohteeksi joutunut on ilmaissut pitävänsä sitä loukkaavana tai vastenmielisenä. Lähtökohtana on henkilön oma kokemus. Se, minkä koemme häirinnäksi tai ahdisteluksi, riippuu henkilöstä, tilanteesta, osapuolten välisestä suhteesta ja vuorovaikutuksesta sekä aikaisemmista kokemuksista. Jokaisella on oikeus määritellä omat rajansa, sekä oikeus ympäristöön, jossa saa olla oma itsensä. Sukupuolinen häirintä ja ahdistelu loukkaavat yksilön oikeutta henkilökohtaiseen vapauteen ja itsemääräämisoikeuteen. Häiritsijä voi olla toinen opiskelija, opettaja tai muu henkilökuntaan kuuluva, työssäoppimisjakson ohjaaja tai joku muu henkilö.

Sukupuoleen perustuvalla häirinnällä tarkoitetaan:

Seksuaalinen häirintä voi olla muodoltaan sanallista, sanatonta tai fyysistä. Häirintä voi näyttäytyä monella tavalla, suoran henkilökohtaisen häirinnän lisäksi myös sosiaalisessa mediassa. Kokemus häirinnästä voi syntyä esimerkiksi seuraavin yksilöä loukkaavin tavoin:

- sukupuolisesti vihjailevat eleet tai ilmeet
- härskit puheet, kaksimieliset vitsit
- vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat asiattomat huomautukset tai kysymykset
- seksuaalisesti värityneet kirjeet, puhelinviestit, sähköpostit + muu sosiaalinen media
- häiritsevä fyysinen koskettelu, seksuaalisväritteiset, sukupuoliyhteyttä tai muuta sukupuolista kanssakäymistä koskevat ehdotukset tai vaatimukset
- raiskaus tai sen yritys
- halventavat puheet toisesta sukupuolesta tai toisen sukupuolen alentaminen vuorovaikutustilanteissa, valinnoissa ja päätöksissä
- työ tai opiskelupaikalla tapahtuva kiusaaminen, jos perustuu kiusatun sukupuoleen

-halventavia puheita toisesta sukupuolesta, toisen sukupuolen alentamista, kiusaamista, jos se perustuu kiusatun sukupuoleen

Seksuaalista häirintää ei ole:

Rohkaisuksi tai kiitokseksi tarkoitettua neutraalien vartalon osien koskettamista, tervehdys –tai onnittelutilanteeseen liittyvää halausta, johon ei liity seksuaalista viritystä, asiallista tai ammatillista keskustelua seksuaalisuuteen liittyvissä asioissa tai yksittäistä ja viatonta, hyvántahtoista ja huumoriin liittyvää vastavuoroista kommunikointia.

SEKSUAALINEN JA SUKUPUOLINEN HÄIRINTÄ ON TASA-ARVOLAIN 7 §:N MUKAAN KIELLETTYÄ SYRJINTÄÄ SUKUPUOLEN PERUSTEELLA!

9.2 Mitä tehdä, jos joudut häirinnän kohteeksi?

KOKEMUS HÄIRINNÄSTÄ

Vihjailuja, ehdotuksia, seksuaalisväritteisiä puheita, viestejä jne.,koskettelua..

ILMAISE VÄLITTÖMÄSTI JA YKSISELITTEISESTI HÄIRITSIJÄLLE

että koet hänen toimintansa epäasialliseksi ja loukkaavaksi ja kehoita häntä lopettamaan se. (Huomioi että kyse saattaa joskus olla käyttäytymisestä, jota häiritsijä ei itse ymmärrä loukkaavaksi.). Sinulla on oikeus aina poistua tilanteesta!

JOS HÄIRINTÄ JATKUU..

Tee muistiinpanoja: kirjaa ylös tapahtuma-ajat ja paikat, mitä tapahtui ja keitä oli paikalla. Muistiinpanoilla voi olla merkitystä mahdollisten myöhempien toimenpiteiden kannalta. Säilytä mahdolliset todisteet, esim. kirjeet, sähköposti/tekstiviestit ja some.

Ota yhteys tasa-arvovyhdyshenkilöön tai johonkin oppilaitoksen viranomaiseen neuvojen ja tuen saamiseksi. Tällaisia henkilöitä ovat rehtori, apulaisrehtori, opettaja, kuraattori, terveydenhoitaja. Tätä kautta asiaasi tullaan viemään tarvittaessa eteenpäin. Muista että häirintä ei ole koskaan omaa syytäsi!

Mikäli häirintää ei saada loppumaan oppilaitoksen käytössä olevin keinoin, viedään asia eteenpäin. Ala-ikäisten ollessa kyseessä tiedotetaan asiasta huoltajia ja he voivat osallistua tapaamisiin, joissa asiaa selvitetään. Täysi-ikäistä tuetaan tarvittaessa viemään asiaa eteenpäin.

Seksuaalista häirintää kokenut nuori tarvitsee moniammatillista tukea. Koulun aikuinen tukee nuorta ja ohjaa eteenpäin saamaan apua. Avun saanti on myös varmistettava (lastensuojelulain 25 §:n mukainen ilmoitusvelvollisuus lastensuojeluun sekä poliisille).

TOIMENPITEET HÄIRINNÄN SELVITTÄMISEKSI

Häirinnän selvittely alkaa yhteydenotoista oppilaitoksen henkilökuntaan. Häirinnän kohteeksi joutunut täyttää selvityspyynnön seksuaalisesta häirinnästä –lomakkeen (LIITE 1). Opiskelija voi täyttää lomakkeen yhdessä tasa-arvo ja yhdenvertaisuushenkilön kanssa. (Vastaava kuraattori Mirva Karhunen puh. 040 500 7007, mirva.karhunen@vamia.fi .

Häirintää kokeneeseen opiskelijaan suhtaudutaan asiallisesti eikä häneen kohdisteta mitään toimenpiteitä asian esille nostamisen takia.

Häirintävaihteet tulee aina selvittää ja kaikilla osapuolilla on oikeus tulla kuulluiksi. Näin varmistetaan kaikkien osapuolten oikeusturvan toteutuminen. Mikäli häirintä tai ahdistelu on tahallista uhkaamista tai loukkaamista, ilmoitetaan asia poliisille alaikäisen kohdalla. Sovittelu on myös mahdollista.

TILANTEEN SELVITTELY

Sekä häirinnän esiin ottanutta, että toista/toisia osapuolia kuullaan erikseen. Kuulemisessa pyritään selvittämään tapahtumat ja niiden perustelut. Keskustelut kirjataan ylös.

YHTEINEN TAPAAMINEN

Keskustelussa selvitetään tapahtumien kulku, kuullaan asianosaisia ja sovitaan, miten jatkossa käyttäydytään. Keskustelu kirjataan ylös.

TILANTEEN SEURAAMINEN JA SOVITUISTA TOIMENPITEISTÄ HUOLEHTIMINEN

Huolehditaan että sovitut toimenpiteet toteutuvat sekä seurataan tilannetta. Tarvittaessa pidetään seurantapalaveri.

Mikäli häirintätilanteen selvittely tapahtuu poliisitutkinnassa käydään keskustelu siitä, miten opiskelu järjestetään mahdollisen rikostutkinnan aikana. On syytä sopia, miten asianosaiset ovat opiskelupaikalla tekemisissä keskenään. Vastuu erityisjärjestelyistä kuuluvat oppilaitoksen rehtorille/ tai -apulaisrehtorille.

MITÄ TEHDÄ, JOS NÄET HÄIRINTÄÄ

- Sano häiritsijälle, että hänen käyttöksensä on loukkaavaa ja hänen on välittömästi lopetettava.
- Pidä uhrin puolta: tue ja usko, älä vähättele tai epäile
- Ole valmiskertomaan jollekin koulun henkilökunnasta, että häirintä saadaan loppumaan

Vamia sitoutuu ehkäisemään seksuaalista ja sukupuolen perusteella seuraavilla keinoilla:

- opiskelijat ja henkilöstö perehdytetään oppilaitoksen arvoihin, järjestyssääntöihin sekä tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelman sisältöön.
- seksuaaliseen häirintään puuttumisen toimintamalli kaikkien saatavilla oppilaitoksen internet-sivuilla
- häirinnän esiintyvyyttä seurataan, dokumentoidaan ja tilastoidaan
- oppilaitoksen henkilökunta puuttuu välittömästi havaitsemiinsa/tietoonsa tullessiin häirintäpäilyihin/tilanteisiin

LIITE 1 Selvityspyyntö seksuaalisesta/sukupuolisesta häirinnästä

10. Ohjeet kiusaamisen ennaltaehkäisemiseen ja puuttumiseen

MITÄ KIUSAAMINEN ON?

Konfliktit, ristiriidat ja erimielisyydet ovat tavallista ihmisten välisessä kanssakäymisessä. Ihminen oppii näiden tilanteiden kautta mm. hallitsemaan omaa käyttäytymistään ja tunteitaan sekä selvittämään ja sopimaan riitoja.

Kiusaamisella tarkoitetaan yhteen ja samaan opiskelijaan toistuvasti kohdistuvaa tahallisen vihamielistä käyttäytymistä. Kiusaaminen on toisen kohtelua niin, että hän tuntee itsensä huonommaksi kuin muut.

Kiusaamiseen liittyy seuraavia piirteitä:

- systemaattista ja/tai toistuvaa, omakohtainen kokemus
- fyysistä, psyykkistä, verbaalista tai sosiaalista
- epätasapainoista: kiusaaja on aina jollain lailla kiusattua vahvempi
- tahallista ja tietoista
- nöyryytetty ja nöyryyttäjä / alistettu ja alistaja
- suoraa tai epäsuoraa
- voi tapahtua myös sosiaalisen median kautta

KIUSAAMISEEN PUUTTUMINEN

Kiusaamiseen pitää puuttua heti, kun se huomataan ja siihen puuttuminen on oppilaitoksen koko henkilökunnan vastuulla. Keskustelemalla kiusatun ja kiusaajan kanssa selvitetään mitä on tapahtunut. Keskusteluissa pyritään syyttelyn sijaan etsimään ratkaisua kiusaamisen loppumiseksi. Joskus voi olla tarpeen keskustella jopa kaikkien ryhmään kuuluvien kanssa erikseen.

Kiusaamiseen osallistuneiden ja kiusatun kanssa käydään aina myös seurantakeskustelut kahden kesken. Seurantakeskustelut ovat merkittävä osa prosessia, koska keskustelussa tarkastetaan, onko jotain muuttunut vai onko tilanne ennallaan. Seurantakeskustelulla on monta tehtävää: viestittää kiusaajille, että tilannetta seurataan sekä viestittää kiusatulle, ettei häntä jätetä yksin. Seurantakeskustelun järjestäminen tarkoittaa myös sitä, että tilanteeseen suhtaudutaan vakavasti. Kiusaamistapaukset ja niiden selvittämiseksi käydyt keskustelut kirjataan ylös.

Opettajan ja muun henkilökunnan on puututtava napakasti epäasialliseen käytökseen sekä viattomaltakin näyttävään vitsailuun tai nujakointiin.

On tärkeää, että kiusattu opiskelija saa riittävän tuen ja että häntä, sekä alaikäisen huoltajia, pidetään ajan tasalla asian käsittelystä. Lisäksi on huolehdittava kiusatun lisätuen tarpeesta vielä tilanteen jälkeenkin.

MITEN PUUTUTAAN

Jos opiskelija kiusaa toista opiskelijaa

1. Jokainen henkilökuntaan kuuluva on velvollinen puuttumaan kiusaamistilanteeseen.
2. Tilanteen havainnut henkilö selvittää asian mahdollisuuksien mukaan ja ottaa yhteyttä opettajaan tai/ja opiskelijahuoltoon.
4. Käydään keskustelua yksitellen sekä kiusatun että kiusaajan/kiusaajien kanssa. Älä koskaan ota kiusaamista esille koko ryhmän edessä. Se on nöyryyttävää kiusatulle!
5. Alaikäisen opiskelijan osalta vastuopettaja ottaa yhteyttä kotiin. Tarvittaessa pidetään perhepalaveri.
6. Kiusaamisesta voi olla kurinpidollisia seuraamuksia (kirjallinen varoitus tai määräaikainen erottaminen). Vakavista tapauksista tehdään rikosilmoitus.
7. Selvitetään kiusaajan tuen tarve ja tarjotaan hänelle tarvittava opiskelijahuollon tuki.
8. Kiusatun ja kiusaajan kanssa käydään seurantakeskustelu. Tarvittaessa opiskelijahuolto voi ohjata kiusatun / kiusaajan erityispalveluiden piiriin.
9. Koko prosessin kulku ja toimenpiteet dokumentoidaan kuraattorin asiakasrekisteriin.

Jos opettaja tai koulun henkilökuntaan kuuluva loukkaa opiskelijaa

Opettaja tai koulun muuhun henkilökuntaan kuuluva voi myös omalla toiminnallaan loukata opiskelijaa toistuvilla ivailuilla, nöyryyttämällä luokan edessä tai muulla opiskelijaa loukkaavalla tavalla. Asia viedään koulutuspäällikölle, joka selvittää asiaa. Koulun henkilökunta tukee opiskelijaa.

Vamiolla on syrjäntäyhdyshenkilö, vastaava kuraattori Mirva Karhunen, johon opiskelija voi ottaa yhteyttä, jos kokee tulleen kohdelluksi epäoikeudenmukaisesti. Syrjäntäyhdyshenkilön yhteystiedot löytyvät Vamian kotisivuilta.

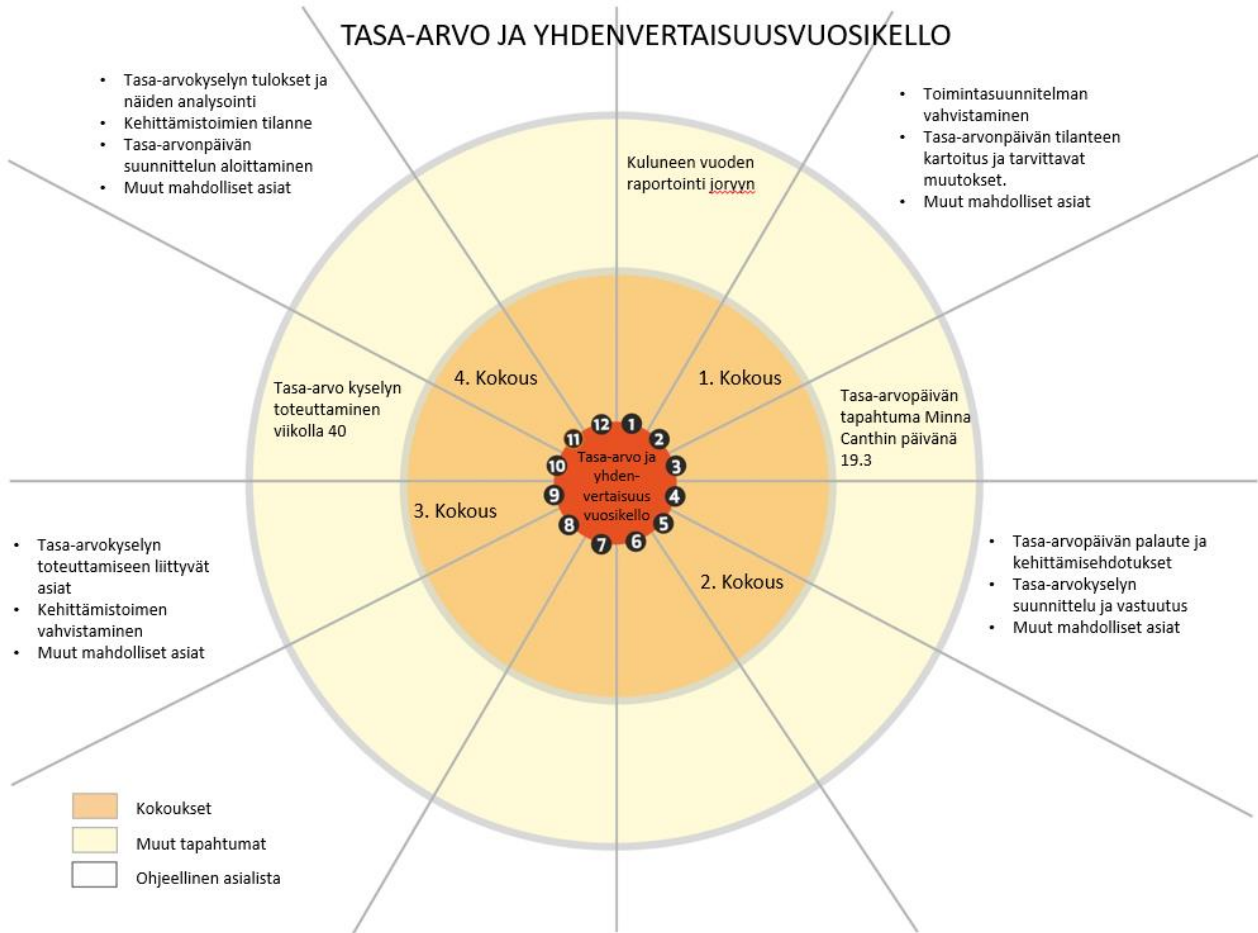
Tämän mallin tekemisessä on käytetty hyväksi Christina Salmivallin Koulukiusaamiseen puuttuminen -kirjaa ja muita hänen artikkeleitaan ja tutkimustuloksiaan sekä Opetushallituksen julkaisuja ja ohjeita.

11. Oppilaitoksen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön toteuttaminen käytännössä, toimintasuunnitelma sekä vastuuhenkilöt

Vamian Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöryhmä

- Rehtori päättää vuosittain ryhmän kokoonpanon (6-8 henkilöä) ja resurssit.
- Ryhmän puheenjohtajana toimii apulaisrehtori Maria Murtomäki ja sihteerinä Anne Widemo.
- Opettajien edustajina toimivat Michael Englund, Alex Chatran, Riitta Eskola, Matti Kontiokari, Reima Mänty ja Tiina Sirén-Nuutinen Mukana myös opiskelijakunnan puheenjohtaja Ella Kangastie.
- Oppilashuollon edustajina vastaava kuraattori Mirva Karhunen.
- Pohjanmaan tasa-arvoryhmän jäsen on opettaja Matti Kontiokari ja varajäsen Michael Englund

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöryhmä kokoontuu 2 kertaa keväällä ja 2 kertaa syksyllä, lisäksi tarvittaessa. Suunnitelma päivitetään joka toinen vuosi tasa-arvokyselyn perusteella.

Lähteet:

Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986) www.finlex.fi

Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) www.finlex.fi

Yhdenvertaisuusvaltuutettu www.syrjinta.fi

www.yhdenvertaisuus.fi

www.tasa-arvo.fi

www.tane.fi

http://www.oph.fi/saadokset_ ja_ ohjeet/ohjeita_ koulutuksen_ jarjestamiseen/toiminnallinen_ tasa_ arv_ osuunnittelu_ oppilaitoksissa/lain_ velvoitteet

Työsuojeluviranomaiset, Eduskunnan oikeusasiamies, Oikeuskansleri, Hallituksen tasa-arvoyksikkö, Tasa-arvoasiain neuvottelukunta, Kuluttaja-asiamies

Liitteet:

1. Selvityspyyntö seksuaalisesta/sukupuolisesta häirinnästä
2. Mitä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuus oppilaitoksessamme tarkoittaa? Materiaali henkilöstön perehdyttämiseen.
3. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman käsittely opiskelijoiden kanssa. Materiaali opiskelijoiden perehdyttämiseen.
4. Vamia, syrjinnästä vapaa oppilaitos

Lisätietoa:

- Opas sukupuolisen häirinnän ja seksuaalisen väkivallan ehkäisyyn. Turvataitoja nuorille. THL.
http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90817/Opas_21%20verkko.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta (609/1986), yhdenvertaisuuslaki (1325/2014) www.finlex.fi
- Lastensuojelulaki (417/2007) www.finlex.fi
- Rikoslaki (39/1889). www.finlex.fi